

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu o!

Dil ve Anlatım

SIFATLAR

- Puslu, soğuk hava dökülen yapraklar en sevdiğim mevsimdir sarı sonbahar.

- Korkak insanlar yürekli insanlar
- Korkaklar yürekliler

- Yaşadığı olayları anlatırken gözyaşlarını tutamadı.
- Yaşadıklarını anlatırken gözyaşlarını tutamadı.
- Yaramaz çocuklar her tarafı berbat etmiş.
- Yaramazlar her tarafı berbat etmiş.

- Tembele iş buyur sana akıl öğretsin.
- Karşıdaki odaya siviller giremez, dedi.
- Aramazlar gurbet ele gideni.
- Rüzgâr eken fırtına biçer.
- Tekkeyi bekleyen çorbayı içer.
- Annesi küçüğe nasihatler verip duruyordu.

Niteleme Sıfatları

- Usta terzi dar kumaştan bol gömlek diker.
- Doğru tartan esnaf rahat huzurlu gezer.
- Şiiri seven insanlar, başarılı şiirler yazarlar.
- Sevimli bir çocuk gibi zaman zaman yaramazlık yapardı.
- Buz gibi bir havada incecik bir kazakla dışarı çıkmış.

- Köyleri; ağaçsız, yeşilliksiz, çorak bir vadinin ortasındaydı.
- Dışarıdan bakınca güngörmüş birine benziyordu.
- Onun maymun iştahlı bir adam olduğunu bilmeyen var mı?
- Tavşankanı gibi bir çay getirmişti.

- Hastaya buket buket çiçek gelmişti.
- Küçük kızın iri iri gözleri vardı.
- Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden.
- Koskocaman adamsın, küçücük iğneden mi korkuyorsun?

- Deniz mavisi gözleriyle herkesi büyölüyordu.
- Gökyüzü kül rengi bulutlarla kaplanmıştı.
- O mavi gözlü bir devdi.
- Minnacık bir kadını sevdi.

Belirtme Sıfatları

1) İşaret Sıfatları

- Uzun yolculuğumuz bu kasabada noktalandı.
- Şu çocuğu bir yerden gözüm ısıırıyor.
- Onun o taraklarda bezi yoktur.

- Bunları babama nasıl açıklayacağım, bilmiyorum.
- Şunları özellikle size ayırdım.
- Onların bize yaramayacağı belliydi zaten.
- Öteki elbise sana daha çok yakışmıştı.
- Beriki arabanın çıkarken bizimkine vurması yüksek ihtimal.

- Böyle bir davranış seni kesinlikle haklı çıkarmaz.
- Böyle bir arabayı bulman çok zor.
- Böylesini kolay kolay bulamazsın.
- Ben sevdim mi böyle severim.

- Evdeki sorunları işyerine taşımayı çok seviyordu.
- Dün akşamki film herkesi büyülemişti.
- Duvardaki tablo herkesin dikkatini çekiyordu.
- Yarınki işler için herhangi bir plan yapmamıştı.

2) Belgisiz Sıfatlar

- Birkaç şiirini okuduğum bu şaire hayran oldum.
- Allah'ın her günü aynı işte çalışmaktan sıkılmıştı.
- Bütün işleri bana devretti.
- Birtakım sorunlarla uğraşıyordu iki yıldır.
- Son günlerde bazı olaylar canını sıkıyordu.

- Hani kimi zaman insan bir boşluğa düşer ya.
- Kimi, benim gibi sever gönülden.
- Birkaç öğrenci derse gelmemiş, birkaçı da geç kalmıştı.
- Bütün sınıflar gezi için birlik olmuştu.
- Şu kutuları bir yere taşıyalım.
- Nasıl olsa bütün bunları bir gün anlayacak.

- Adam garsondan biraz ekmek istedi.
- Parasının birazıyla araba almayı düşünüyormuş.
- Sizinle biraz konuşalım.

3) Sayı Sıfatları

A) Asıl Sayı Sıfatları

- Üç yıl aralıksız aynı kurumda çalıştı.
- Her gün üç yüz müşteriye bakıyordu.
- Bizim takım maçı bir golle kazandı.

- Bir gece ansızın gelebilirim.
- Eskişehir’de bir gece kalacakmış.
- Bu hayatta bir seni sevdim.
- Bir anlasan bir dinlesen
- Biri dünden beri seni arıyor.

B) Sıra Sayı Sıfatları

- Biletler birinci gün bitmişti.
- Birinci sınıf otellerde konaklamak artık bizim için zor.
- Kardeşim bu yıl beşinci sınıfa geçti.
- Jüri beşinciye zerafet güzeli seçti.
- Okulun ilk günü hep heyecanlı olur.
- Bugün elektrik faturasının son günü.

C) Üleştirme Sayı Sıfatları

- Hepimiz birer adım öne çıkmıştık.
- Müteahhit arsa sahiplerine ikişer daire verdi.

D) Kesir Sayı Sıfatları

- Bu sene yılbaşında çeyrek bilet almıştım.
- Evde yarım ekmek kalmıştı.
- Çarşıda yarım saatlik bir işim var.
- Son sınavda başarı oranı yüzde seksen.
- Yüzde seksen başarı bu sınav için fena sayılmaz.

4) Soru Sıfatları

- Hangi kitabı okudun bu ay?
- Nasıl bir ev arıyorsunuz?
- Ne tür kitaplar okursunuz?
- İstanbul'da kaç yıl yaşadın?
- Maça kaç kişilik bilet aldın?

- Kaçınıcı kata çıkıyorsun?
- Kaçınıcı kata çıktığını biliyor musun?
- Hangi gün geleceğini söyledi mi?
- Bütün bunları babama nasıl anlatacağım?

Unvan Sıfatları

- Prof. Dr. Selahattin Turan “Liderlik ve İletişim” adlı kitabını bitirmiş.
- Prens Sebahattin “Jön Türkleri” 19. yüzyılda Avrupa’da kollamış bir adamdır.
- Berkay Bey sizi arıyordu.
- Gazi Mustafa Kemal Paşa

Küçültme Sıfatları

- Minicik elleriyle kemana dokunuyor ve güzel sesler çıkarıyordu.
- Kalınca bir kumaş ama palto dikmeye elverişli değil.
- Sağa dönünce büyükçe bir bina göreceksiniz.
- Misafirleri genişçe bir odada ağırladık.
- Yeşilimsi gömleği leke içinde kalmıştı.

Pekiştirme Sıfatları

- Bahçe kıpkızıl güneş altında ilginç bir görüntü almıştı.
- Masmavi gökyüzü herkesin aklını başından almıştı.
- Küçük kızın mavi mi mavi gözleri oradaki herkesin ilgisini çekmişti.

- Konuyu bambaşka biçimde sunmaktan zevk alırdı.
- Dipdiri gövdesiyle meydan okuyordu yaşlı çınar yıllara.
- Dedem bu ıpıssız köyde yaşıyordu.
- Dopdolu oldu gözleri beni dinlerken.

Yapı Bakımından Sıfatlar

Basit ve Türemiş Sıfatlar

- Ayaklarımız altında sarı yapraklar hışırdıyordu.
- Ak akçe kara gün içindir.
- Sıkıntılı anlarında oraya gidip rahatlamaya çalışıyordu.
- Kırgın bakışlarını üzerimde gezdiriyordu.
- Disiplinli yönetimler ve şirketler uzun vadede başarılı olur.

Birleşik Sıfatlar

- Anlamca Kaynaşmış Birleşik Sıfatlar
- Kurallı Birleşik Sıfatlar

- çalçene kadın
- vurdumduymaz insan
- kuşbaşı et
- yankesici kadın
- gelişigüzel ifade
- birçok sorun

Kurallı Birleşik Sıfatlar

- Açık anlatımlı eserlerden pek hoşlanmazdı.
- Kalitesi düşük mallara pek rağbet etmezdi.

- Caddenin sonunda duvarı yıkık bir ev vardı.
- İki kapılı bir handa / Gidiyorum gündüz gece.
- Bu devirde parası bol insanlar artık ilgi görüyor.
- Yedi yıllık beraberlikleri bir hiç uğruna bitti.
- Seni kara saplı bir bıçak gibi sineme sapladılar.

ÖRNEK

(I) Kışı henüz üzerinden atamamış topraklarda otlar yeşeriyordu. (II) Gök bir açılıp bir kapandıkça çiçeğe durmuş ağaçların da yapraklarına yağmur düşüyordu. (III) Böcekler güneşi görünce ortaya çıkıyor, güney gidince deliklerine kaçışyordu. (IV) Arılar burunlarını taze çiçeklerin göbeğine sokuyor, onların kokularıyla sarhoş oluyorlardı. (V) Göğün maviliğini karartan havalar artık geride kalmıştı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde özne, tamlayanı sıfat – fiil grubu olan sıfat tamlamasıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2007 ÖSS

ÖRNEK

(I) Ankara’da kendini hemen göstermeyen bir güzellik vardır. (II) Bundan dolayı, kentin kimilerine hiç de çekici Gelmeyen doğasıyla ilgili ilginç izlenimler aktarılır. (III) Örneğin şair Yahya Kemal Beyatlı’nın ‘ Ankara’nın en çok İstanbul’a dönüşünü severim.’ sözü de bunlardan biridir. (IV) İstanbul’dan gelmiş öğrencilerin de henüz bu şehri keşfedememişlikten gelen, ‘çorak’ , ‘bozkır’ sözleri dolaşır. (V) Oysa Ankara, kendiliğinden değil, ancak dikkatli bakışlarla gizini açığa çıkarır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak, aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede dönüşlülük zamiri kullanılmıştır.
- B) II. cümlede belirtme sıfatı kullanılmıştır.
- C) III. cümlede azlık – çokluk zarfı kullanılmıştır.
- D) IV. cümlede – miş ekiyle türetilmiş bir sıfat – fiil vardır.
- E) V. cümlede birden fazla bağlaç kullanılmıştır.

2008 ÖSS

ÖRNEK

Salvador Dali'nin bütün resimlerinin yer aldığı sergide, İspanyol ustanın sanat tarihine bıraktığı eşsiz mirası yansıtan iki yüz yetmiş yapıt sanatseverlere tanıtıldı.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Birden fazla sıfat tamlaması vardır.
- B) Yönelme durumu eki alan sözcük zarf tümleci görevindedir.
- C) Sayı sıfatı kullanılmıştır.
- D) Yapım eki almış birden fazla sözcük vardır.
- E) Bileşik sözcük kullanılmıştır.

2009 ÖSS

ÖRNEK

Aşağıdaki dizelerin hangisinde ikilemeler, görev yerinden diğerlerinden farklı kullanılmıştır.

- A) Durup el bağlayalar karşına yaran saf saf.
- B) Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden.
- C) Yüce yüce yaylalarım sana yaylak olsun.
- D) Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir.
- E) Gidiyorum gurbeti gönlümde duya duya.

1982 ÖYS

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerden hangisi, ad tamlamasının sıfatı olarak kullanılmıştır?

- A) Denize dökülenlere canavarlar saldırıyor paslı dişleriyle.
- B) Her pencereden bir kahkaha, konuşmalar, gülücükler, mırıltılar geliyordu.
- C) Kavun, karpuz kabukları, ölü balıklar kıyıya vurmuş.
- D) Suyun üstünde, domates, salatalık, patlıcan çürükleri, boş şişeler vardı.
- E) Eski bir kırmızı çocuk hırkası suda sallanıp duruyor.

1985 ÖYS

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük, sözcük türü bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) Yeni bir kitaplık alması gerekli.
- B) Bugünlerde sende bir durgunluk var.
- C) Ağır işittiği için kulaklık kullanıyor.
- D) Yalnızlık en korktuğu şeydi.
- E) Kışlık odun ve kömürünü yazdan aldı.

1988 ÖYS